

RAMAZAN AYI ve FAZİLETİ

Mübarek ve faziletli bir ayın, Kur'an ve oruç ayının rahmet gölgesi üzerimize düşmüş bulunuyor.

Bizleri bu aya kavuşturan Allah'a hamdolsun.

Bu ay, insanları karanlıklardan aydınlığa çıkararak, en doğru yola ileten ilâhî kelâm Kur'an-ı Kerim'in indirildiği bir aydır. O Kur'an ki, insanlığa şifa, tarihe, şifa, medeniyetlere şifa, zaman ve mekana şifadır. O Kur'an ki, müslümanın hayat nurudur.

Evet, Kainatın yegane halıkı, Kitapların en mübareğini zamanların en mübareğinde, insanların en mübareğine indirmeye başlamıştır. Bu ay, yardım, bağış, rahmet ve ihsan ayıdır. Bu ay, bir yıllık maddi ve manevi kirlere temizleneceğimiz, insanî duyguların coştığı, tevbe edip hakka yönelme şuurunun geliştiği maddî ve mânevî bir terbiye ayıdır.

Bu ay, sosyal yardımlaşma ve dayanışmanın pekiştiği, sevgi, saygı ve kardeşlik duygularının daha da geliştiği, **"onbir ayın sultanı"** olan bir aydır.

Bu ay, orucu, sahur, iftar, teravihi, dolan camileri, dinlenen vaaz ve mukabeleleri ile bereket ayıdır. Bu ay, Kur'an ayıdır, Oruç ayıdır. Bu ayın adı Allah lisanı ile Ramazan'dır. Bizleri Ramazan'a ulaştıran Yüce Mevla'ya hamdolsun.

Şair bu gelişiyi şöyle ifade eder:

"Müjde mü'minler size ihsân-ı rahmandır gelen

Şânına ta'zim için bu mâh-ı gufrandır gelen

Ondadır feyz-i hidâyet ondadır afv ü kerem

Kadrini bil mevsîm-i inzâl-ı Kur'an'dır gelen

Iyd-ı ekber her günü kadr-i mübârek her gece

Ehl-i imâna ne mutlu lutf-ı sübhandır gelen

Zulmet ü kasvetten âzâd etmeye sâimleri

Nûr-ı İslâm nûr-ı îmân nûr-ı irfandır gelen

Hâne-i kalbi temizle hoşça istikbâl için

Ni'meti mebzûl bir mihmân-ı zî-şandır gelen

El-hazer senden şikâyet etmesin yarın aman

Rûz-ı mahşer şâfi-i ashâb-ı isyandır gelen

Rahmet ü gufran hedâyâsıyla cennet bahşeder

Derde derman vasl-ı cânan ıtk-ı nîrândır gelen

Mâsivâdan sâim ol Remzî dilersen vasl-ı Hak

Râh-ı aşkı kullara ta'lîm-i Yazdan'dır gelen "

Ahmed Hamdi Akyürek

Evet, Ramazan 12 ayın incisi, insan ömrünün bereketidir. Ramazan ayı ibadet, rahmet ve mağfiret ayıdır.

Aziz ve muhterem kardeşlerim!..

Sevgili Peygamberimiz bir Şaban ayının sonunda Ramazan ayına girerken ashabına hitab ederek Ramazan ayının kutsiyet ve faziletini şöyle belirtmiştir:

عَنْ سَلْمَانَ الْفَارِسِيِّ، قَالَ: خَطَبَنَا رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي آخِرِ يَوْمٍ مِنْ شَعْبَانَ فَقَالَ:

أَيُّهَا النَّاسُ قَدْ أَطَلَّكُمْ شَهْرٌ عَظِيمٌ شَهْرٌ مُبَارَكٌ شَهْرٌ فِيهِ لَيْلَةٌ خَيْرٌ مِنْ أَلْفِ شَهْرٍ

جَعَلَ اللَّهُ صِيَامَهُ فَرِيضَةً وَفِيَّامَ لَيْلِهِ تَطَوُّعًا مَنْ تَقَرَّبَ فِيهِ بِخَصْلَةٍ مِنَ الْخَيْرِ كَانَ كَمَنْ آدَى فَرِيضَةً فِيمَا سِوَاهُ وَمَنْ

آدَى فِيهِ فَرِيضَةً كَانَ كَمَنْ آدَى سَبْعِينَ فَرِيضَةً فِيمَا سِوَاهُ وَهُوَ شَهْرُ الصَّبْرِ وَالصَّبْرُ ثَوَابُهُ الْجَنَّةُ وَشَهْرُ الْمَوَاسَاةِ

وَ شَهْرٌ يَزِدَادُ فِيهِ رِزْقُ الْمُؤْمِنِ مَنْ فَطَرَ فِيهِ صَائِمًا كَانَ مَغْفِرَةً لِدُنُوبِهِ وَعَتَقَ رَقَبَتَهُ مِنَ النَّارِ وَكَانَ لَهُ مِثْلُ أَجْرِهِ مِنْ غَيْرِ أَنْ

يَنْتَقِصَ مِنْ أَجْرِهِ شَيْءٌ

قَالُوا لَيْسَ كُلْنَا نَجِدُ مَا يُفِطِرُ الصَّائِمَ فَقَالَ يُعْطِي اللَّهُ هَذَا التَّوْبَ مَنْ فَطَرَ صَائِمًا عَلَى تَمْرَةٍ أَوْ شَرْبَةِ مَاءٍ أَوْ مَدْفَةِ لَبَنِ

وَهُوَ شَهْرٌ أَوْلُهُ رَحْمَةٌ وَأَوْسَطُهُ مَغْفِرَةٌ وَأَخْرُهُ عِتْقٌ مِنَ النَّارِ مَنْ خَفَّفَ عَنْ مَمْلُوكِهِ غَفَرَ اللَّهُ لَهُ وَأَعْتَقَهُ مِنَ النَّارِ

وَاسْتَكْثَرُوا فِيهِ مِنْ أَرْبَعِ خِصَالٍ خَصَلْتَيْنِ تُرْضُونَ بِهِمَا رَبَّكُمْ وَخَصَلْتَيْنِ لَا غِنَى بِكُمْ عَنْهُمَا

فَأَمَّا الْخَصَلَتَانِ اللَّتَانِ تُرْضُونَ بِهِمَا رَبَّكُمْ فَشَهَادَةُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَتَسْتَغْفِرُونَهُ وَأَمَّا اللَّتَانِ لِأَعْنَى بِكُمْ عَنْهُمَا

فَتَسْئَلُونَ اللَّهَ الْجَنَّةَ وَتَعُوذُونَ بِهِ مِنَ النَّارِ وَمَنْ أَشْبَعَ فِيهِ صَائِمًا سَقَاهُ اللَّهُ مِنْ حَوْضِي شَرْبَةً لَا يَظْمَأُ حَتَّى يَدْخُلَ الْجَنَّةَ

"Yâ eyyühen nâs) "Ey insanlar!.. (Kad ezalleküm şehrun azîmün) Ey insanlar! Yüce ve mübarek bir ayın gölgesi geldi, sizi gölgeledi, gölgesi üzerinize düştü." Çünkü şa'banın son günü, henüz daha ramazan girmemiş, onun için öyle buyurmuş. (mübârekün) "Mübarek bir ay... (şehrun fihî leyletün hayrun min elfi şehrin) Öyle bir ay ki, içinde bin aydan daha hayırlı bir gecenin olduğu ay..."

(Cealalâhu sıyânehû farîdaten ve kıyâme leylîhî tatavvuan) Allah bu ramazan ayının içinde gündüzleri oruç tutmayı fariza kılmıştır, farz kılmıştır. Geceleyin kalkıp namaz kılmayı da tatavvu' kılmıştır. Tatavvu', sevap kazanmak için farz olmadığı halde yapılan güzel ibadetler demek... Biz ne yapıyoruz; orucu tutuyoruz da, tatavvu' olan gece namaz kılmayı da yapıyor muyuz?.. Yapıyoruz, yapacağız inşallah.. Ne yapacağız?.. Yatsı namazının arkasından teravih namazı kılacağız. İşte o, gecenin tatavvu' olarak kılınmış bir namazıdır. Başka zamanlarda yok... Ramazanda Efendimiz'in sünneti olarak teravih namazını aşk ile, şevk ile kılıyoruz. Rabbim tamamına erdirsin...

Geceleyin ibadet yapmayı (terâvih namazı kılmayı) nâfile kıldı.

(Men tekarrabe fihî bihasletin minel hayri ev eddâ farîdaten kâne kemen eddâ seb'îne farîdaten fî mâ sivâhu) "Kim bu ay içinde, Ramazan ayı içinde hayırdan herhangi bir çeşidiyle bir hayır yaparsa, Allah'a yakınlık sağlayacak bir güzel jest, bir ibadet, bir hayır yaparsa, yahut da üzerine fariza olan bir şeyi bu ramazan ayı içinde yaparsa; --meselâ

zekât; zekâtın ille şu ayda verilecek diye bir mecburiyeti yoktur amma, ramazan ayında verirse meselâ-- bu ayın dışında yapmış olduğu yetmiş farîza edâ etmiş gibi olur." buyuruyor Peygamber Efendimiz...

Evet, O ayda bir hayır işleyen kimse diğer aylarda bir farz işlemiş gibi olur.

O ayda bir farz işleyen ise diğer aylarda yetmiş farz işlemiş gibi sevap alır.

(*Ve hüve şehrus sabri*) Bu ramazan sabır ayıdır. Ramazanda Allah-u Teâlâ Hazretleri bize, bizim için helâl olan bazı şeyleri yapmayın diye sabır emretmiş: "Su içmeyin, yemek yemeyin, şunu yapmayın, bunu yapmayın!.." Başüstüne diyoruz, yapmıyoruz. Susasak da içmiyoruz.

Sabrediyoruz; su içmiyoruz, yemek yemiyoruz da; başka şeylere de sabır var....Kızmayacaksın, öfkelenmeyeceksin...Çocuğuna kızmayacaksın, hanımına kızmayacaksın, komşuna kızmayacaksın, halim selim olacaksın!.. Başka şeylere de sabredeceksin: Harama bakmayacaksın, dilini tutacaksın...

Evet,Ramazan sabır ayıdır.

(*Ves sabru sevâbühül cenneh*) Sabrın sevabı, mukabili, karşılığı ise cennettir.

(*Ve şehri'l muvâsâti*) Bu ay şehri'l muvâsâhtir. Şehri'l muvâsâh demek, birisine mâlî bakımdan, aynî bakımdan, eşya ve yiyecek içecek bakımından yardım etme ayı demektir. İşte ramazan yardımlaşma ayıdır. Mü'min mü'mini gözetecek, yoksulları sevindirecek, gönlünü alacak. Onların da biraz nimet içinde rahatlamasını sağlayacak.

Ramazan, yardımlaşma ayıdır.

(*Ve şehri'n yüzâdü fî rizkıl mer'î fihî*) Bu ayda Allah mü'minin rızkını arttırıyor. Bu ayda müminin rızkı bolluyor.

(*Men fettara fihî sâimen kâne mağfireten lizünûbihî ve utika rakabetuhu minen nâr*) "Bu ayda kim bir oruçluyu iftar ettirirse bu, günahlarının bağışlanmasına ve cehennemden kurtulmasına sebep olur." O halde bir de bu tarafı var işin... Ne yapacağız?.. Soframız açık olacak, "Buyurun, bizde iftar edelim!" diyeceğiz, insanlara yemek yedireceğiz.

(*Ve kâne lehû misli ecrihî*) "İftar ettirdiği oruçlu ne sevap kazandıysa, onun ecrinin bir misli de iftar ettirene verilir." diyor

Peygamber Efendimiz... (*min gayri en yenkusa min ecrihî şey'*) "O oruçlu misafirin sevabından hiç bir şey eksilmeden, ev sahibine de onun ecrinin bir misli verilir." diyor. Bu da çok önemli... Yâni, oruçluları evimize iftara çağırarak ve onlara yemek yedirmek önemli; çünkü onların ecrinin bir mislini alıyoruz.

Sıkı durun, bir müjde daha geliyor hadis-i şerifin devamında:

(*Kâlû: Yâ rasûlallah! Leyse küllünâ yecidü mâ yufattirus sâim.*)

Tabii, sahabe-i kiram çok sıkıntılar çektiler o zamanda... Demişler ki: "Hepimiz oruçluya iftar ettirecek, sofraya kuracak durumda değiliz! Öyle yiyeceğimiz içeceğimiz yok ki evde, nasıl iftar ettirebilelim?.. İftar ettirecek durumda olmayanlar ne olacak?" diye sormuşlar Peygamber SAS Efendimiz'e...

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuş ki:

(*Yu'tillâhu hâzes savâbe men fettara sâimen alâ temretin ev alâ şûrbeti mâin ev müzakati lebenin.*) "- Allah bu sevabı oruçluyu kuru bir hurma ile veya bir yudum su ile ya da bir yudum süt kaşığı ile iftar ettirene de verir.

" Yâni, o kadar zengin olmasa bile oruçluya böyle bir şey verdiği zaman o sevabı veriyor.

(*Ve hüve şehrün evvelühû rahmetün ve evsatühû mağfiretün ve âhiruhû itkun minen nâr*) Buyurmuş ki Peygamber Efendimiz bu ramazan için: "Bu öyle bir aydır ki, (*evvelühû rahmetün*) bu ayın evveli rahmettir." yâni, insan rahmete giriyor. Şimdi biz Allah'ın rahmeti içinde yüzüyoruz elhamdü lillâh...

(*Ve evsatühû mağfiretün*) "Ortası kulun günahlarının mağfiret olunmasıdır." Suçluyuz, günahkârız, yüzümüz kara, mâzimiz karanlık... Eksiklerimiz kusurumuz çoktur ama, oruç tuta tuta ayın ortasında Allah günahları mağfiret ediyor.

(*Ve âhiruhû itkun minen nâr*) "Ramazanın sonu da cehennemden âzadlıktır." Ey kulum, sen ramazanı tuttun, ben seni affeyledim, mağfiret eyledim, cehenneme de atmayacağım; hadi bakalım âzâd oldun!" diyecek Allah-u Teâlâ Hazretleri, ramazanı güzel tutanlara...

(*Men haffefe an memlûkihî fihî gafarallahû lehû ve a'tekahû minen nâr*)

O ayda köle ve hizmetçilerin yükünü hafifleten kimseyi Allah başışlar ve cehennem ateşinden kurtarır.

(*Festeksirû fihî min erbai hisâl*) " Ramazan ayında şu dört şeyi çokça yapınız. (*Hasleteyni terdavne bihimâ rabbeküm*) Bunlardan ikisini yapmakla Rabbinizi razı edersiniz, (*Ve hasleteyni lâ ğinâe biküm anhümâ*) Öteki iki tane iş de sizin vazgeçemeyeceğiniz, mecbur olduğunuz, muhtac olduğunuz, elde etmek zorunda olduğunuz şeylerdir. Dört şeyi çok yapın!" diyor.

Ne imiş onlar?.. (*Fe emmel hasletânilletâni terdavne bihimâ rabbeküm*) Rabbinizi râzı edeceğiniz, Rabbinizin rızâsına ereceğiniz iki iş nedir:

1- (*Fe şehâdetü en lâ ilâhe illallah*) "Eşhedü en lâ ilâhe illallah" demektir. Bu çok önemli bir söz! "Ben şahidlik ederim, bilirim bildiririm ki, Allah-u Teâlâ Hazretleri'nin şeriki, naziri yoktur, tektir." Allah'tan başka hiç bir ilah olmadığına şehâdet getirmek.

2- (*Ve testağfirûnehû*) İkincisi de, Allah'ı anıp istiğfar etmektir.

Demek ki, bu Ramazan ayında ne yapacağız?.. kelime-i şehadeti çokça söyleyeceğiz; bir... Estağfirullah'ı çok söyleyeceğiz. "Estağfirullah el azîm ve etûbü ileyh".

(*Ve emmel hasletânilletâni lâ ğinâe biküm anhümâ*) "Kendisinden müstağni kalamayacağınız öteki iki iş: (*Fetes'elûnallahel cenneh ve te'zûne bihî minen nâr*) Allah'tan cennetini istemenizdir ve cehennemden Allah'a sığınmanızdır." Tamam, bunu da yaparız: "Yâ Rabbi, bizi cennetine dahil eyle!.. Yâ Rabbi bizi cehenneminden âzâd eyle!.." diye de çok diyeceğiz.

(*Ve men sakà fihî sàimen*) " Kim bir oruçluya su verirse,, (*sakàhullàhu teâlâ min havdî şerbeten*) Allah o kimseye benim havz-ı kevserimden öyle bir kevser şerbeti ikrâm eder ki; (*lâ yezmau hatta yedhule'lcenne*) içen öyle kanar, öyle doyar, öyle memnun olur ki, hiç bir daha susuzluk çekmeyecek güzel bir hâle nâil olur." ¹

Allah-u Teâlâ Hazretleri, bu hadis-i şerifte Rasûlüllah SAS Efendimiz'in müjdelediği, bildirdiği bütün bu güzelliklere cümlemizi erdirsin... Nice nice mübarek ramazanlara Allah'ın sevdiği kullar olarak

¹ et-Tergîb, II, 94.

ulaşmayı, Allah'ın sevdiği şekilde bu ayları ihyâ eyleyip, yaşayıp, ibadetle süsleyip bu ayların feyizlerinden, bereketinden, sevaplarından, nimetlerinden, ilâhî ikramlarından istifade etmeyi cümlemize Allah nasib eylesin...

Ömrümüzü rızâsına uygun geçirip, sevdiği kullar olmaya ulaşıp, kalbimiz nurlanıp, içimiz aşkullah, muhabbetullahla dolup ömrümüzü Allah'ın rızâsına uygun geçirmemizi Allah cümlemize nasib eylesin...

Görüldüğü gibi Ramazan ayı çok faziletli ve kutsî bir aydır. Ona bu fazilet ve kutsiyeti kazandıran şey hiç şüphesiz ki o ay içerisinde inmeye başlayan yüce kitabımız Kur'ân-ı Kerîmdir. Yüce Allah bu konuda şöyle buyurur: **"Ramazan, insanlara yol gösterici, doğrunun ve doğruyu eğriden ayırmanın açık delilleri olarak Kur'an'ın indirildiği aydır..."**²

Ramazan ayı ibadet, rahmet ve mağfiret ayıdır. Bereketi bol, hayrı çok olan bir aydır. Bu ay, yardım, başış, rahmet ve ihsan ayıdır. Ramazan ayı, bir yıllık maddi ve manevi kirlerden temizleneceğimiz, insanî duyguların coştığı, tevbe edip hakka yönelme şuurunun geliştiği maddî ve mânevî bir terbiye ayıdır.

Ramazan, içerisinde insanlık için, **"bin aydan daha hayırlı olan Kadir gecesini"** taşıyan bir aydır.

Ramazan, inananlar için evveli rahmet, ortası mağfiret, sonu cehennem ateşinden kurtuluş ayıdır.

Ramazan, öncelikle oruç gibi türlü hikmetlerle dolu bir kulluk görevinin yerine getirildiği, her türlü hayır, rahmet ve bereketi kendisinde barındıran bir aydır. Ramazan, Kur'an ayıdır, oruç ayıdır.

Ramazan kelimesinin sözlük anlamı da, oruçlunun günahlardan arınacağını ifade etmektedir.

Şöyle ki:

Ramazan; yaz aylarının sonunda ve güz mevsiminin başında yağın ve yerdeki tozları temizleyen yağmur anlamındadır. Bu yağmur, nasıl yeryüzünü yıkayıp tozlardan temizliyorsa, Ramazan ayı da mü'minleri günahlardan öylece temizler.

---

² Bakara, 2/185.

Diğer bir anlamı da güneşin şiddetli hararetinden taşların yanıp kızmasıdır. Böyle kızgın yerde yürüyen kimsenin ayakları yanar, zahmet ve meşakkat çeker. Bunun gibi oruç tutan kimse de açlık ve susuzluğun hararetine katlanır, zahmet ve meşakkat çeker, içi yanar. Yâhut kızgın yer ayakları yaktığı gibi Ramazan da müminlerin günahlarını yakar, yok eder.

Her iki mânânın birleştiği nokta; oruçlunun bu ayda günâhlardan arınacak olmasıdır.

Rabbim bu ay hürmetine günahlarımızı affeylesin, rahmeti bol olan yüce Allah bizleri bağışlasın...

Orucun sevabını kaçırın günâhlardan uzak durmaya dikkat edelim. Oruç tutuyoruz diye aç kalınca, insanın ruhsal istikrârı da biraz sarsılabilir. Oruçlu olan bakıyorsanız sinirli oluyor. Sinirli olunca sağa sola çatıyor, bağırıyor. Sigara alışkını, tiryakisi, oruçlu olunca sigarayı içmediği için bir asabilik bastırıyor; etrafını haşlıyor, paylıyor, üzüyor, vuruyor, kırıyor... Halbuki oruç sabır ibadetidir. Kendisini tutacaktı, böyle şeyler yapmayacaktı.

Akşamleyin sofraya oturduk. Hatalarımızdan birisi nedir?.. İftarda çok aşırı yemek yiyoruz. Hem sıhate aykırı, hem de orucun mantığına aykırı... Oruçlu aç duruyor ki, biraz nefsi zayıflasın, kalbi nurlansın, ruhu kuvvetlensin. Halbuki Ramazanda öyle yemek yiyoruz ki, iftarda, sahurda, arada; Ramazan'ın sonunda kilo artıyor.

"--Bu Ramazan'da on kilo almışım, beş kilo almışım!" diyoruz.

Halbuki zayıflamak lâzımdı. Bunun için iftarda biraz hafif yemeli ki, açlığın faydaları, aç durmanın, oruç tutmanın manevî faydaları, maddî faydaları, sıhî faydaları vücut üzerinde görülsün...

Ondan sonra ne yapıyoruz?.. Teravihe gidiyoruz. Umumiyetle teravihi severek kılar bizim müslüman halkımız, teravihe gider. Fakat teravihte hatamız nedir?.. Hızlı kılmak... Yâni çok rekatlı diye, çok rekât çabuk bitsin diye süratli bir namaz kılma kötü alışkanlığı var. İmamlar çabuk kıldırıyor. Cemaat de çabuk kıldırın camiye gidip, paldır küldür namaz kılıyor. Bu da yanlış...

Yâni güzel tutulmayınca orucun sevabı olmadığı gibi, güzel kılınmayınca namazın da sevabı olmayacağını, vücuda bir yorgunluk olacağını bilmeli... Ebû Hüreyre hadis-i şerifinin namazla ilgili kısmını

teravihte hatırlamalı, aceleye getirmemeli, şuurlu, huzurlu, huşûlu güzel namaz kılmalı! Bir hata da bu...

Sonra bazıları sahura kalkmayı kestirip atmak istiyorlar. "Ben dayanabilirim, akşamdan yer yatarım." diyorlar. Sahura kalkmıyorlar uykuyu bölmeyelim diye... Halbuki Ramazan biraz uykuyu yenmek, uykuyu bölmek çalışmasıdır... Bu Ramazan'da önemli bir husustur. Nefsimizi yenmek için bir idmandır Ramazan...

Oruçlarımız, uçsuz bucaksız bir rahmet,
Teravihlerimiz sonsuz bir fazilet,
İftar ve sahurlarımız ebedi bir mağfiret vesilesi olsun...
Rabbim tutacağımız oruçları kabul buyursun.(Amin!)